

בן סורר ומורה פרק שמיני סנהדרין

יח א מ"י פ"ז מהלכות
ממרים הלכה ב:
י"ח ב ג ד מ"י פ"ג מהל'
קידוש המדש הל' ז:
כ ה ו מ"י פ"ז מהל'
ממרים הלכה ג:
כא ז מ"י פ"ה הל' ב:
כב ח מ"י פ"ה מהל'
כ"ב ח מ"י פ"ה מהל'
כ"ג ח מ"י פ"ה מהל'
כ"ד ח מ"י פ"ה מהל'
כ"ה ח מ"י פ"ה מהל'
כ"ו ח מ"י פ"ה מהל'
כ"ז ח מ"י פ"ה מהל'
כ"ח ח מ"י פ"ה מהל'
כ"ט ח מ"י פ"ה מהל'
ל' ח מ"י פ"ה מהל'

בה נתקנו. פי' בקונט' מדת הקב"ה בחימול שהוא מכה בו מרפא נס בתוך נס כמו וילת אש צליון ואני אהיה מומת אש ואין ענין זה לזה כלל אלא היינו כדלמרי' צד"ר משל לכן מלך שקלקל עם אחת משפחותיו כיון ששמת המלך ערדו והוצילו מוך לפלטרין שלו והיה מחזר על הפתחים של שפחותיו ולא היו מקבלין אותו אלא אותה שקלקלה עמו פתחה לו דלתיה וקבלתו כך כשעה שאכל אדם מפרי האילן ערדו והוצילו ממוך לגן עדן והיה מחזר על כל האלנות ולא היו מקבלין אותו מה היו אומרים לו אי"ר צרכיך הא גנבה דגנב דעתא דצרייה היינו הא דכתיב אל תצילי רגל גאולה רגל שנתגאה על בוראו ויד רשעים אל תנידי לא תסב מני עלה אכל התגאה ע"י שאכל ממנה פתחה לו דלתיה וקבלתו: ו**אין** עושים לה ביום. ואם תאמר הא כבר תנא ליה רישא לאור עיבורו וי"ל דס"ד לאו לאפקוי יום העיבור אתא אלא לאפקוי לילה שלפני העיבור:

שאין לך דבר שמביא יללה לאדם אלא יין ר' יהודה אומר ח"ה היה שאין התינוק יודע לקרוא אבא ואימא עד שיטעום מעם רגן רבי נחמיה אומר תאנה היה שבדבר שקלקלו בו נתקנו שנאמר ויתפרו עלה תאנה דברי למואל מלך משא אשר יסרתו אמו אמו ר' יוחנן משום ר"ש בן יוחי מלמד שכפאתו אמו על העמוד ואמרה לו צמה ברי ומה בר במני ומה בר נדרי מה ברי הכל יודעים שאביך ירא שמים הוה עכשיו יאמרו אמו גרמה לו ומה בר במני כל הנשים של בית אביך כיון שמתעברות שוב אינן ראוות פני המלך ואני דחקתי ונכנסתי כדי שיהא לי בן מזורז ומלוכזן ומה בר נדרי כל נשים של בית אביך דהיו נדרות יהא לי בן הגון למלכות ואני נדרתי ואמרתיה יהא לי בן זריו וממולא בתורה והגון לנביאות אל למלכים למואל אל למלכים שתו יין אל למלכים אמרה לו מה לך אצל מלכים ששיתים יין ומשתכרים ואומרים למה לנו יאל ולרוזנים אי שכר מי שכל רוי עולם גלויים לו ישתה יין וישתכר איכא דאמרי מי שכל רוזני עולם משכימין לפתחו ישתה יין וישתכר אמר ר' יצחק מגנין שחזר שלמה והודה לאמו דכתיב כ"י בער אנכי מאיש ולא בית אדם לי כי בער אנכי מאיש מנח דכתיב ויחל נח איש האדמה ולא בית אדם לי זה אדם הראשון: אכל בחבורת מצוה: אמר רבי אבהו איני חייב עד שיאכל בחבורה שכולה סריקין והאנן תנן אכל בחבורת מצוה אינו נעשה בן סורר ומורה מעמא דמצוה הא לאו מצוה אע"ג דלאו כולה סריקין הא קמ"ל דאע"ג דכולה סריקין כיון דבמצוה קא עסיק לא מימשך: אכל בעיבור החודש: למימרא דבשר ויין מסקן והתניא אין עולין לה אלא כפת דגן וקטנית בלבד הא קמ"ל דאע"ג דאין עולין לה אלא כפת וקטנית ואיהו אסיק בשר ויין ואכל כיון דבמצוה קא עסיק לא ממשיך תנו רבנן אין עולין בעיבור החודש פחות מעשרה בני אדם ואין עולין לה אלא כפת דגן וקטנית ואין עולין לה אלא לאור עיבורו ואין עולין לה ביום אלא בלילה והתניא אין עולין לה בלילה אלא ביום כדאמר רבי חייה בר אבא לבניה יאחריפו ועולו אחריפו ופוקו כי היכי דלישמעו בכו אינשי: אכל מעשר שני בירושלים: כיון דכי אורחיה הוא קא אכיל ליה לא ממשך: אכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים: אמר רבא אכל בשר עוף אינו נעשה בן סורר ומורה והא אנן תנן אכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים אינו נעשה בן סורר ומורה הא מהורין נעשה בן סורר ומורה כי תנן נמו מתני' ולהשלים: אכל דבר שהוא מצוה ודבר עבירה: דבר מצוה תנחומי אבלים דבר עבירה תענית ציבור ומעמא מאי אמר קרא אינו שומע בקולנו ולא בקולו של מקום: אכל כל מאכל ולא אכל בשר שתה כל משקה ולא שתה יין וכו': אכל כל מאכל ולא אכל בשר לאיתווי דבילה קעילית שתה כל משקה ולא שתה יין לאיתווי דבש וחלב דתניא אכל דבילה קעילית ושתה דבש וחלב ונכנס למקדש חייב

(א) ויקרי ליה עץ על שם הפעור שפסוק תמחר כקול כ"י בע"י וי"ע חו"ס נכתב כ"י ר"ה כל היולא וי"ן. (ב) נכס"ל: דבר שהוא. (ג) מור ד. כריתות י"ג. טעונות כ"י יומא ע"י. ונכורות מה"י. (ד) בע"י: למואל כמו למו שכינה. (ה) נכס"ל: דבר שהוא. (ו) בע"י: אל לרוזנים לומר היה שכל לא נאה להם לומר כך. עמוד א גמשה"ה. (ח) לעיל. (ט) כהא דלמור ר"ח בר מולא לא נמי עני מינות הללו. (י) ג"י ע"ך שם. (י"ג) י"ל כי מן.

- תורה אור השלם**
1. ותפקדנה עיני שניהם וידעו כי עירפם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגורת: בראשית ג ז
 2. דבר למואל מלך משא אשר יסרתו אמו: משלי לא א
 3. מה ברי ומה בר במני ומה בר נדרי: משלי לא ב
 4. אל למלכים למואל אל למלכים שחן יין ולרוזנים אי שכר: משלי לא ד
 5. כי בער אנכי מאיש ולא בית אדם לי: משלי ל ב
 6. ויחל נח איש האדמה ויעש קרבן: בראשית ט כ
 7. ואמר אל וקני עירו בנגו זה סורר ומורה אינו שומע בקולנו וזולל וסבא: דברים כא ב

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שאין וכו' ומתקני ליה עץ הדעת:

מוסף רש"י

שמביא יללה כו'. זה היא מינה (ברכות כו. א). שאין התינוק יודע כו'. זה נקרא עץ הדעת (שם). אכל דבילה קעילית. הגדילה בלחמו מקום ומשכרת כיון (בכורות מה. א). קעילית. על שם מקומה (שם). ושתה דבש. מ"ד בלע"י. מ"ס דבש שלוקין בימז (בכורות מה. א).

והיה בר נדרי. משלי לא ב. אל למלכים למואל. אל למלכים שחן יין. ולרוזנים אי שכר. לומר איש שכל לא נאה לומר לך כער אנכי מאיש. כההוא משא כתיב: זה אדם הראשון. שנכשל ביון ואני שמיני יותר מהן: שכולה סריקין. רקיס שירגילוהו ככך אצל אס יש בחבורה אדם הגון צדי האץ גוונא לא ממשך ואינו נעשה בן סורר ומורה ובחבורה דלאו מנהו קאמר: הא קמ"ל. מתני' דאפי' כולה סריקין כיון דאחריפו השתא למצוה פטור ולעולם דינו דגן סורר ומורה אינו אלא בחבורת סריקין: אכל בעיבור השדה. כדמפרש לקמן שהן נקבלין עשרה או יותר ועולין בעלילה ואין אסיפה זו אלא לפרסם הדבר שעברוהו ולא לעיין דהא אין עולין אלא לאור עיבורו דהיינו ליל מולאי שלשים וכבר מעובר הוא דהא לא קדשו היום את המדש וקדוש אין שם ביום מחרת דהיינו יום שלשים ואחד לזנות על כך כדלמרי' (ר"ה ד' כד). שלא בזמנו אין מקדשין אותו ועוד דאי לקדושי בשלשה קני: כפת דגן. ולא ידענא משום מאי נקט פת דגן ומשמע למעוטי פת אורז וזותן קא אתי: יום עבדו הוא יום שלשים שנעשה ממנו חדש היוצא מעובר: אור יום עבדו. מולאי שלשים ולהדיע שעברוהו:

אחריפו. אקדימו כמו חרפי ואפלי (ע"ז ד' עה). אחריפו ועולו צלילה היו יושבין שם ועושין הומה להשמיע קול וקאמר להו רבי חייל להקדים ולעלות מצעד יום מעט כדי שיראו אותם עוברי דרכים כשהן עולין ויפרסמו והיינו דקתני אין עולין לה צלילה אלא ביום והאי דקתני אין עולין לה ביום אעיקר מילתא קאי שהסעודה ומשאו ומתנו של דבר צלילה הוא: אחריפו ופוקו. צבקר אל תאחרו לירד שהרואה אתכם יורדן כהשכמה מנין שישבו שם כל הלילה ומתפרסם הדבר אצל הרואה אותם יורדן שלא כהשכמה סבור שעשאו עלו ואין מנין הדבר: אכל מעשר שני. גנב ממעות מע"ש וקנה בשר ויין ואכל דאי גנב בשר ויין עגמו אפי' דחולין נמי לא כדלמרי' (ע"ה) עד שיקח בשר בזול ויאכל ויין בזול וישתה (ו) (ומן החנוני): דכי אורחיה. כדכך מלותו נאמר צבקר וצלאן וצין וצבקר צמע"ש (דברים יד): אכל נבלות וטריפות. לקמן יליף לפטורא: אכל בשר עוף. טהור פטור דלא חשיב דלא ממשך בתריה: סתם שקצים היינו עופות עמאים דכתיב בהם סתן הם (ויקרא יא). רמשים הן שרצים. וטעמא משום דליינו שומע בקולנו צעין ולא זה שאף בקולו של מקום אינו שומע: הא טהורים חייב. כדמתן במתני' דליטריך לאשמועינן דפטור דשקצים: להשלים. שאפילו אכל מרטימר בשר חסר כזית מזהמה טהורה והשלמה למרטימר מצטרף עופות עמאים פטור משום דלינו שומע בקולו של מקום דכוחה בטורחים מייחייב: לאיתווי תנחומי אבלים. דאע"ג דתקנתא דרבנן בעלמא הוא. דאי מרישא הוה אמינא חבורת מלוה הוה כהניס שאולקין קדשים או פסחים: טעניס לצור. אע"ג דלא עבר אלא ארבעת: וטעמא מאי. מפטר דלבר עבירה: אינו שומע בקולנו. מיעוטא הוא ולאפקוי האי דאף בקולו של מקום אינו שומע: דבילה קעילית. מאתמו מקום ואע"ג דמשכר לא מייחייב עליה ללא ממשך:

(א) נכרימות אחיה לוקח;
(ב) נביטין עני. נזיר גדול;
(ג) קדישין כג. ג. (ד) גליל ע.
(ה) ד. (ו) קדושין כג. נזיר
(ז) ס. (ח) גליל ע. (ט) קדישין;
(י) (יא) גליל ע. (יב) קדישין
(יג) (יד) (טו) (טז) (יז) (יח) (יט)
(כ) (כא) (כב) (כג) (כד) (כה) (כו)
(כז) (כח) (כט) (ל) (לא) (לב)
(לג) (לד) (לה) (לו) (לז) (לח)
(לט) (מ) (מא) (מב) (מג) (מד)
(מה) (מו) (מז) (מח) (מט) (נ)
(נא) (נב) (נג) (נד) (נה) (נו)
(נז) (נח) (נט) (ס) (סא) (סב)
(סג) (סד) (סה) (סז) (סח) (סט)
(סז) (סז) (סז) (סז) (סז)
(סז) (סז) (סז) (סז) (סז)
(סז) (סז) (סז) (סז) (סז)

חייב. משום ויין ושכר אל תשת וגו' (ויקרא יג) וצנחה עסקינן: כי סוכה ווולל יורש. צמר קרא קמח כתיב להכי אחייה להכא: יורש. סופו להיות עני ומצוק למורו ואינו מואל; וקרעיס תלביש נומה. נומה שאלס מתגרה צה תלביש קרעיס כלומר סוף כל צעל הנאות לצד ליה עניות נעשה לו קרעיס. משכח למורו ואינו וזכר אלא צטירונין; מתנני' משל אחרים ואלל ברשות אחרים. ואפילו לא אכלן ברשות צעלים עצמן וטעמא מפרש בגמרא: גמ' צעיס. מתפחד מאציו שלא יצין הלכך לא ממשיך: עד שיגנוב משל אציו. דשכיח ליה לגנוב תמיד ואכל ברשות אחרים דלא בעית שלא יראהו אציו וכדי האו גונגא ממשיך: עד שיקח צמר בוו. אבל אם גנב צמר ויין עזמן לא: מדמי סעודה המוכנת. שהיו מעות מוכנים לקנות מהס סעודה לאציו ולמחו דכיון דלכך נודמנו משל אמו קרינן צהו דלמיה נמי שייכא בהס מדליגא דבעלה חייב ברשותיה: על מנה שאין לבעליך רשות בהן. דלא לא אמה לה הכי וזה בהן צעל דלא עדיף ממזיאתה: אי נישא חייבי כריסוס. שהיתה אמו על אציו ככרת כגון אחותו דלאו בת דקדושין; סוף אציו ואלמו נישא. דלא שיקח לא סתם אשתו ואלמו אלא אציו: כשהו לאציו. בקול ומראה וקומה וטעמא מפרש לקמן; בקולו. חד קול משמע מדלל כחבו בקולותיו או בקולו צויד: ואפילו מוזהב אהת. וכל סכן אחד מן החומות או ספר מכל הניצנים שאזכרת מהס כמזכה של ולא קרינא ציה את כל שאלה ושרפת: לא תעשון כן לה' אלהיכם. צמר ואנדחס את שמש כמי: גרס זה שיעור נגעיס ושמי גריסין על סמי האצנים דכתיב (ויקרא יד) ותללו את האצנים דרתמי משמע וכלל אהת שיעור נגע: בקרן ויזע. ואומן שמי אצנים יהיו בקרן זזית אחד כצומל זה ואחד כצומל זה והנגע משוך צמתימן ארכו צ' גריסין ורחבו כגריס סיהא ככל אצן כגריס על גריס: מאי טעמא דלא. דבעי קרן וזית: כתיב קיר. ומראהין שפל מן הקיר (סז) חורבסא סגירתא. חורבה מורע. (ס) מתגרמין סגירתא שנותן משס ציה המנוגע: מניינין אום. שאל יאהילו עליו דאצן מנוגע טעמא צאהל דלמורע בוקש למתא' אל נא תהי כמתא): מתנני' גידס. ירו קטועה: צננו זה. משמע שרואים אותו: חרשין. אצין יודעין אס קצל דכריסא אס לאו שאס אמר להס איני מקבל אצין שומעין לו ואע"פ שרואין שאין מקיים מצוות מיהו אצינו שומע בקולו כתיב ואיכא לפעמי צוכותי' ולמדע דבעת הקול קאמרי דלא שמע דהאי קרא יסירא הוא כוליה דלחמר בגמ' (ט): מפרין בו. לאו משום התראה גמורה כשאר עבירות שאין לוקין אלא בהתראה דהה התראה עדים צעי ועוד זו ספק התראה הוא אס עובר הוא אס לאו שלא מיד בפניהס הוא עובר אלא צמור ולחמר זמן הוא עושה אלא מוכיחין אותו דבעינן ויסרו אותו) שלא ירגיל ואס לא שמו מלקין אותו צצ"ד ויליף להו' מיסרו אותו: גמ' שמעת מינה בעינן קרא כדכתיב. וסיעתא דשמואל צפ' נגמר הדין (גליל מה): כוליה

על מנת שאין צבעדך בו. סוגיא זו כרז ששת דפי"ק דקדושין (דף כג.) דלמר לרצנן אהני ליה תנאיא אצל ר' א' (אליעזר) צבידא ליה דאפילו כי האו גונגא אין קנין לעבד צלא רצו ואין קנין לאשה צלא בעלה ומ"מ מתניתין לא תקשה דהוה משני דמי סעודה המוכנת (א) לאמו אי נמי רבי אלעזר הוה מוקי לה צשתן לה צעלה דהא ר"א הוא דלמר צצוקת הצתים (צ"ב דף ק. נא. וס) אחד זה אחד זה קתמה ואין הצעל אוכל פירות: הן

ברשות אחרים משל אחרים ואלל ברשות אציו אינו נעשה בן סורר ומורה עד שיגנוב משל אציו ויאכל ברשות אחרים רבי יוסי בר' יהודה אומר עד שיגנוב משל אציו ומשל אמו: גמ' גנב משל אציו ואכל ברשות אציו ואע"ג דשכיח ליה בעית משל אחרים ואכל ברשות אציו לא שכיח ליה וכל שכן משל אחרים ואכל ברשות אציו דלא שכיח ליה ובעית עד שיגנוב משל אציו ויאכל ברשות אחרים דשכיח ליה ולא בעית: רבי יוסי בר' יהודה אומר עד שיגנוב משל אציו ומשל אמו: אמו מנא לה? מה שקנתה אשה קנה בעלה אמר רבי יוסי בר' הנינא מסעודה המוכנת לאביו ולאמו והאמר רבי חנן בר מולדה אמר רב הונא אינו חייב עד שיקנה בשר בוו ויאכל יין בוו וישתה אלא אימא מדמי סעודה המוכנת לאביו ולאמו אימא א' דאקני לה אחר ואמר לה על מנת שאין לבעליך רשות בהן: מתנני' יהיה אציו רוצה ואמו אינה רוצה אציו אינו רוצה ואמו רוצה אציו נעשה בן סורר ומורה עד שיהו עושה רוצין רבי יהודה אומר אם לא היתה חייב ראיה לאביו אינו נעשה בן סורר ומורה: גמ' מדי אינה רואיה אילימא מימי ריחות וחייבי מיתות ב"ד סוף סוף אבוב גינהו ואמיה גינהו אילא בשוה לאביו קאמר תניא נמי הכי רבי יהודה אומר אם לא היתה אמו שוה לאביו בקול ובמראה ובקומה אינו נעשה בן סורר ומורה מאי טעמא דאמר קרא איננו שומע בקולו מדקול בעינן שוין מראה וקומה נמי בעינן שוין כמאן אולא הא דתניא בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות ולמה נכתב דרוש וקבל שכר? כמאן (ב) כרבי יהודה איבעית אימא ר' שמעון היא דתניא אמר רבי שמעון וכי מפני שאכל זה תרמימר בשר ושתה חצי לוג יין האימילקי אציו ואמו מוציאין אותו לסקלו אלא לא היה ולא עתיד להיות ולמה נכתב דרוש וקבל שכר אמר ר' יונתן אני ראיתו וישיבתי עלי קברו כמאן אולא הא דתניא עיר הנדחת לא היתה ולא עתידה להיות ולמה נכתב דרוש וקבל שכר כמאן כר' אליעזר דתניא רבי אליעזר אומר כל עיר שיש בה אפילו מוזהב אחת אינה נעשית עיר הנדחת מאי טעמא אמר קרא ואת כל שללה תקבוץ אל תוך רחבה ושרפת באש וכיון דאי אכא לא אפשר דכתיב לא תעשון כן לה' אלהיכם אמר רבי יונתן אני ראיתיה וישיבתי עלי תילה כמאן אולא הא דתניא ר' אליעזר בר' שמעון דתנן ר' אליעזר ברבי שמעון אומר הלעולם אין הבית טמא עד שיראה כשתי גריסין על שתי אבנים בשתי כתלים בקרן זזית ארכו כשני גריסין קיר שהוא כקירות הוי אומר זה קרן זזית תניא אמר רבי אליעזר בר' צדוק מקום היה בתחום עוה והיו קורין אותו חורבנתא סגירתא אמר רבי שמעון איש כפר עכו פעם אחת הלכתי לגליל וראיתי מקום שמציינין אותו ואמרו אבנים מנוגעות פיננו לשם: מתנני' יהיה אחד מהם גידם או חגור או אלם או סומא או חרש אינו נעשה בן סורר ומורה שנאמר ותפשו בו אביו ואמו וללא גרמינו והוציאו אותו ולא הרגין ואמרו ולא אלמין צננו זה ולא סומין איננו שומע בקולנו ולא חרשין ימתרין בו בפני שלשה ומלקין אותו חזר וקלקל גרדן בעשרים ושלשה. ולמיה דבוליה

תורה אור השלם

1. ואמר אל זקני עירו בנינו זה סורר ומורה איננו שומע בקולו וזולל וטובא: דברים כא כ
2. אל תהו ספקאי יין בוללי בשך למו: מש"ל כ כ
3. כי סבא וזולל קינין וקרעיס תלביש נומה: מש"ל כ כ
4. ואת כל שללה תקבוץ אל תוך רחבה ושרפת באש את העיר ואת כל שללה שללה כלילי עלי אלהך והיתה תל עולם לא תבנה עיר: דברים יב ד
5. לא תעשון כן ליה' אלהיכם: רש"י יב ד
6. וראה את הנגע והבה הנגע בקירית הבית ושקעו ריבוקת או אדמדות ומראיהן שפל מן הקיר: ויקרא יד ו
7. ותפשו בו אביו ואמו והוציאו אותו אל זקני עירו ולא יעמד מקומו: דברים כא ט

הגהות הב"ח

(א) גם כמאן כר' יהודה.
(ב) משם דבי' לרשי' (להיות שם בקול) איכ צעיכ או שיש לו קול כלהיך ואיש ש לו קול כלהיך דהיי לרין להיות אציו ואמי שמי א' א' כי הוא סתם או אילנות היא (דקול הוא מן הסתמים ואיכ איא להיות פן סורר ימורה: (ב) רש"י דיה חורבנתא וכי' מורע מצודות מתגרמין: (א) תוס' דיה על מנת וסי' המוכנת לאביו ולאמו אי נמי:

כב א מיי' פ"ד מהל' מ"ח הלכה ט טמנ עשין יב טושי' ע"ד ר' רמו עשין טו:
כד ב מיי' פ"ו מהל' ממרי' הלכה ז:
כה ג מיי' פ"ג מהל' וסי' ומתנה הלכה יב טמנ עשין פ"ג טושי' אהיע' פ"י פה עשין יא וטושי' ע"ד מיי' פ"ג רכנן:
כו ד מיי' פ"ו מהל' ממרי' הלכה י:
כז ה מיי' פ"ד מהל' נצמח הלכה ז:
כח ו מיי' פ"ו מהל' ממרי' הלכה י:
כט ז מיי' פ"ה הלכה ז:

מוסף רש"י

חייב. מלקות. כר' יהודה מוקמינן לה כפרק דחמרי לו נכרימות (יג.) דלמר תס על שאר משכרין צבוהרה דלא משח בכווח מה. לא תעשון כן לה' אלהיכם. דכתיב ואלכדת את שמש מן המזבח הוה וינו תקינן ליה לא תעשון כן לה' אלהיכם. דכתיב הוה חולל וכתבי צה חזרתא אי אפשר לרפיש משום קרא ללא תעשון כן. ואצן שאלה שלל ולמא. דהאי שלל שמיס הוא (לקחון ק"ג.) כשתי גריסין. שיעור הנגע כגריס על גריס. וכתיב את האצנים אשר בהן הנגע. שיהא הנגע על שמי אצנים. על כל אחד ואחד שיעור נגע. בשתי כתלים ובקרון זזית. כגון מקלות דרומת שומרת (לקחון יג.) ארכו כשני גריסין ורחבו כגריס. וכן בקיר הדרומי גריס וכן בקיר המזרחי והנגע כולו מחובר כאחד (ס) דכשאו מוטל ארכו על צ' אצנים. מנאל ככל אצן גריס על גריס כשיעור נגע. ושמי אצנים בעינן. דכתיב ותללו את האצנים (דהי' יט.) וכתבי קירות. והנה הנגע בקירות הבית (לקחון יג.) היה אחד מהם. אציו זה אמו של סורר ומורה וצעיר (ה) ולא חרשין. שאצן שומעין מה שמטיב להס ואצין יודעין אס שמע חוכמתס אס לאו (ס.) מתרין בו בפני שלשה ומלקין אותו. מתרין אציו ואמו דעיינן וכשנאצן עבלין ראשונים ומעשינן עליהם תרומימר כער וסטה חצי לוג יין מנייבה. מלקין אותו. דכתיב ויסרו אותו דהיינו חזר וקלקל גרדן בעשרים ושלשה. ולמיה דבוליה

שנאמר בנינו זה והו שלקה בפניהם: גמ' שמעת מינה (ב) בעינן קרא כדכתיב שאני הכא דכוליה

בנינו זה והו שלקה בפניהם: גמ' שמעת מינה (ב) בעינן קרא כדכתיב שאני הכא דכוליה